

TUKMOS

*TIPTA UZMANLIK KURULU
MÜFREDAT OLUŞTURMA VE STANDART BELİRLEME SİSTEMİ*

---

*İŞ VE MESLEK HASTALIKLARI
Uzmanlık Eğitimi Çekirdek Müfredatı*

23.10.2018

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ	3
2. MÜFREDAT TANITIMI	3
3. TEMEL YETKİNLİKLER	4
4. ÖĞRENME VE ÖĞRETME YÖNTEMLERİ	10
5. EĞİTİM STANDARTLARI	14
6. ROTASYON HEDEFLERİ	15
7. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	17
8. KAYNAKÇA	17
9. ÖNERİLER	17

1. GİRİŞ

İş ve Meslek Hastalıkları uzmanlık alanı çalışma yaşamının insan sağlığı üzerine zararlı etkilerini tanımlamak, bu etkilerin sağlık üzerinde yarattığı sonuçları değerlendirip koruyucu önlemleri geliştirmek ve çalışanın sağlıklı bir şekilde çalışmayı sürdürmesini sağlayacak tüm etkinliklerle ilgilenir.

2. MÜFREDAT TANITIMI

2.1. Müfredatın Amacı ve Hedefleri

Meslek hastalıkları ve işle ilgili hastalıklar hemen bütün uzmanlık alanlarının konusudur. Meslek hastalıklarının tanısında klinik tanıya (klinik ve laboratuvar incelemelerle) ilişkin bilgi ve becerileri yanı sıra meslekle bağlantıyı (mesleksel ve çevresel etiyoloji) kurmak üzere eğitim almış, ilgili mevzuatı, sosyal güvenlik uygulamalarını, araştırma yöntemlerini ve iş yerlerinde uygulanabilecek tıbbi, teknik, yönetsel önlemleri bilen insan gücü ihtiyacı vardır. Bu çekirdek eğitim müfredatının amacı İş ve Meslek Hastalıkları Uzmanlık Alanı' nın eğitim standardını belirlemektir.

2.2. Müfredat Çalışmasının Tarihsel Süreci

2010 Ocak ayında Antalya'da oluşturulmuş TUKMOS birinci dönem komisyonları tarafından hazırlanmış taslak müfredat, 2011 yılında Ankara'da birinci dönem komisyonlar tarafından ve v.1.0 şekline çevrilmiştir. İkinci dönem TUKMOS komisyonları tarafından v.2.0 Ankara'da 2013 Mart ayında oluşturulmuştur.09.03.2015 tarihinde İş ve Meslek Hastalıkları TUKMOS III. Dönem Komisyon Üyelerinden Prof. Dr. Arif Hikmet ÇİMRİN ve Prof. Dr. Bilal BAKIR ile sonrasında 17 Ekim 2017 tarihinde Prof. Dr. Arif Hikmet Çımrın, Prof. Dr. Ferdi Tanır, Prof. Dr. İbrahim Akkurt, Doç. Dr. Sibel Kıran, Prof. Dr. Yücel Demiral v.2.1 çekirdek eğitim müfredatı Ankara'da hazırlanmıştır.

2.3. Uzmanlık Eğitimi Süreci

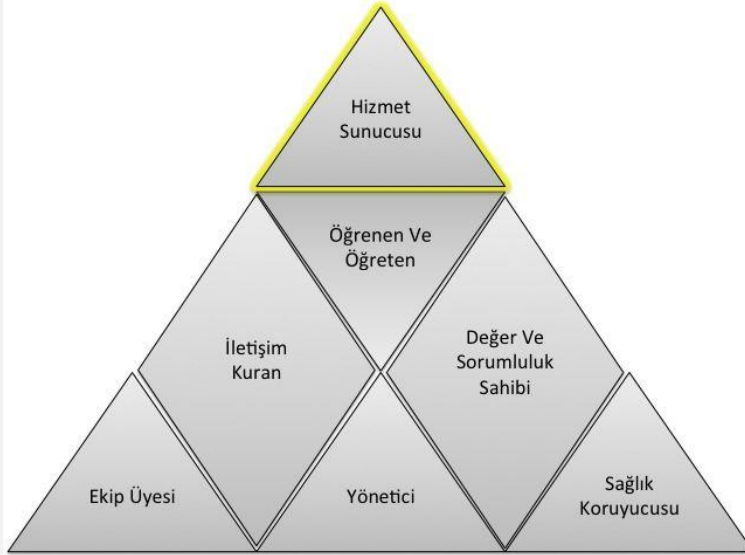
İş ve meslek hastalıkları uzmanlık dalında eğitim, yürürlükteki mevzuata uygun olarak yapılmaktadır. Eğitim hedeflerine ulaşmak için tanımlanan rotasyonlar Uzmanlık Eğitimi Çekirdek Müfredatında belirtildiği şekilde gerçekleştirilir.

2.4. Kariyer Olasılıkları

İş ve Meslek Hastalıkları yan dal uzmanları başta üniversite hastaneleri (ilgili anabilim dalları ve klinikleri, iş sağlığı birimi, iş sağlığı merkezi), eğitim ve araştırma hastaneleri, meslek hastalıkları hastaneleri, iş sağlığı konusuyla ilişkili laboratuvarları, genel hizmet hastanelerinin klinikleri, iş sağlığı klinikleri, büyük iş yerlerinin veya sanayi kuruluşlarının iş sağlığı birimleri, iş sağlığı danışma merkezleri, ortak sağlık güvenlik birimleri olmak üzere birçok alanda çalışabileceklerdir. Böylece sağlıklı bir iş yeri ortamı oluşturmak, işle ilgili hastalıkların, meslek hastalıklarının tanı ve

tedavi aşamalarında yaşanan aksaklıkların önüne geçilmesi ve iş yerlerinde alınacak önlemlerin yaygınlaştırılması konularında önemli bir adım atılmış olacaktır. Birinci, ikinci ve üçüncü basamak sağlık hizmetlerinde görev alma, akademik kariyer yapabilmek, çalışma yaşamında iş ve meslek hastalıklarıyla ilgili danışmanlık ve bilirkişilik hizmeti vermek ve bürokratik süreçte pozisyon almak diğer kariyer olanaklarıdır. Ayrıca ulusal ve uluslararası alanla ilgili kuruluşlarda görev alabilir.

3. TEMEL YETKİNLİKLER

Yetkinlik, bir uzmanın bir iş ya da işlemin gerektiği gibi yapılabilmesi için kritik değer taşıyan, eğitim ve öğretim yoluyla kazanılıp iyileştirilebilen, gözlenip ölçülebilen, özellikleri daha önceden tarif edilmiş olan, *bilgi, beceri, tutum ve davranışların* toplamıdır. Yetkinlikler 7 temel alanda toplanmışlardır.

Şekil 1- TUKMOS'un Yeterlilik Üçgeni (Yedi temel yetkinlik alanı)

Her bir temel yetkinlik alanı, uzmanın ayrı bir rolünü temsil eder (Şekil 1). Yedinci temel alan olan Hizmet Sunucusu alanına ait yetkinlikler klinik yetkinlikler ve girişimsel yetkinlikler olarak ikiye ayrılırlar. Sağlık hizmeti sunumu ile doğrudan ilişkili Hizmet Sunucusu alanını oluşturan yetkinlikler diğer 6 temel alana ait yetkinlikler olmadan gerçek anlamlarını kazanamazlar ve verimli bir şekilde kullanılamazlar. Başka bir deyişle 6 temel alandaki yetkinlikler, uzmanın "Hizmet Sunucusu" alanındaki yetkinliklerini sosyal ortamda hasta ve toplum merkezli ve etkin bir şekilde kullanması için kazanılması gereken yetkinliklerdir. Bir uzmanlık dalındaki eğitim sürecinde kazanılan bu 7 temel alana ait yetkinlikler uyumlu bir şekilde kullanılabilirdiğinde yeterlilikten bahsedilebilir. Bu temel yetkinlik alanları aşağıda listelenmiştir;

- 3.1. *Yönetici*
- 3.2. *Ekip Üyesi*
- 3.3. *Sağlık Koruyucusu*
- 3.4. *İletişim Kuran*
- 3.5. *Değer ve Sorumluluk Sahibi*
- 3.6. *Öğrenen ve Öğreten*
- 3.7. *Hizmet Sunucusu*

Hizmet sunucusu temel yetkinlik alanındaki yetkinlikler, kullanım yerlerine göre iki türdür:

Klinik Yetkinlik: Bilgiyi, kişisel, sosyal ve/veya metodolojik becerileri tıbbi kararlar konusunda kullanabilme yeteneğidir;

Girişimsel Yetkinlik: Bilgiyi, kişisel, sosyal ve/veya metodolojik becerileri tıbbi girişimler konusunda kullanabilme yeteneğidir.

Şekil 2- TUKMOS yedinci temel yetkinlik alanı: Hizmet Sunucusu

Klinik ve girişimsel yetkinlikler edinilirken ve uygulanırken Temel Yetkinlik alanlarında belirtilen diğer yetkinliklerle uyum içinde olmalı ve uzmanlığa özel klinik karar süreçlerini kolaylaştırmalıdır.

3.7.1.

3.7.2. KLİNİK YETKİNLİKLER*

Uzman Hekim aşağıda listelenmiş klinik yetkinlikleri ve eğitimi boyunca edindiği diğer bütünlüyci “temel yetkinlikleri” eş zamanlı ve uygun şekilde kullanarak uygular.

B: Hastalığa ön tanı koyma ve gerekli durumda hastaya zarar vermeyecek şekilde ve doğru zamanda, doğru yere sevk edebilecek bilgiye sahip olma düzeyini ifade eder.

T: Hastaya tanı koyma ve sonrasında tedavi için yönlendirebilme düzeyini ifade eder.

TT: Ekip çalışmasının gerektirdiği durumlar dışında herhangi bir desteğe gereksinim duymadan hastanın tanı ve tedavisinin tüm sürecini yönetebilme düzeyini ifade eder.

ETT: Ekip çalışması yaparak hastanın tanı ve tedavisinin tüm sürecini yönetebilme düzeyini ifade eder.

Klinik yetkinliklerde bu düzeylere ek olarak gerekli durumlar için A ve K yetkinlik düzeyleri eklenmektedir:

A: Hastanın acil durum tanısını koymak ve hastalığa özel acil tedavi girişimini uygulayabilme düzeyini ifade eder.

K: Hastanın birincil, ikincil ve üçüncül korunma gereksinimlerini tanımlamayı ve gerekli koruyucu önlemleri alabilme düzeyini ifade eder.

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzyey	Kıdem	Yöntem
	MESLEKSEL SOLUNUM SİSTEMİ HASTALIKLARI	ETT, A, K	2	YE, UE, BE
	MESLEKSEL MENTAL HASTALIKLARI	ETT, A, K	2	YE, UE, BE

	KLİNİK YETKİNLİK	Düzey	Kıdem	Yöntem
İŞ SAĞLIĞINI İLGİLENDİREN HASTALIKLAR	MESLEKSEL KAS İSKELET HASTALIKLARI	ETT, A, K	2	YE, UE, BE
	MESLEKSEL NÖROLOJİK HASTALIKLAR	ETT, A, K	2	YE, UE, BE
	MESLEKSEL KULAK, BURUN, BOĞAZ HASTALIKLARI	ETT, A, K	2	YE, UE, BE
	MESLEKSEL ÜROLOJİK HASTALIKLAR	ETT, A, K	2	YE, UE, BE
	ÜREME İLE İLİŞKİLİ MESLEKSEL HASTALIKLAR	ETT, A, K	2	YE, UE, BE
	MESLEKSEL GASTROİSNTESTİNAL HASTALIKLAR	ETT, A, K	2	YE, UE, BE
	MESLEKSEL ENFEKSİYON HASTALIKLARI	ETT, A, K	2	YE, UE, BE
	MESLEKSEL HASTALIKLARDA ACİL DURUMLAR	ETT, A, K	2	YE, UE, BE
	MESLEKSEL KARDİOVASKÜLER HASTALIKLAR	ETT, K	2	YE, UE, BE
	MESLEKSEL GÖZ HASTALIKLARI	ETT, K	2	YE, UE, BE
	MESLEKSEL KANSERLER	ETT, K	2	YE, UE, BE
	MESLEKSEL CİLT HASTALIKLARI	ETT, K	2	YE, UE, BE
	MESLEKİ MARUZİYETLER VE GELİŞİMSEL HASTALIKLARI	ETT, K	2	YE, UE, BE

*Uzmanlık eğitiminin toplam **3 ayını** program yöneticisinin uygun gördüğü şekilde, eğitici gözleminde aşağıda yer alan süre dağılımlarına ve birimlere göre belirtilen yerlerde geçirmesi zorunludur.

-Meslek Hastalıkları Hastanesi veya Mesleki ve Çevresel Hastalıklar Hastanesi **(1 ay)** (Bu süre Program eğitim sorumlusunun gerekli görmesi durumunda üç aya kadar uzatılabilir.),

-SGK Sağlık Kurulu ve İSGÜM Laboratuvarı **(2 hafta)**,

-Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Çalışan Sağlığı Daire **Başkanlığı (2 hafta)**,

-İşyeri Hekimliği Yapılan Yerler **(1 ay)** (Bu süre Program eğitim sorumlusunun gerekli görmesi durumunda iki aya kadar uzatılabilir)

3.7.3. GİRİŞİMSEL YETKİNLİKLER*

Uzman Hekim aşağıda listelenmiş girişimsel yetkinlikleri ve eğitimi boyunca edindiği diğer bütüncü "temel yetkinlikleri" eş zamanlı ve uygun şekilde kullanarak uygular.

1: Girişimin nasıl yapıldığı konusunda bilgi sahibi olma ve bu konuda gerektiğinde açıklama yapabilme düzeyini ifade eder.

2: Acil bir durumda, kılavuz veya yönerge eşliğinde veya gözetim ve denetim altında bu girişimi yapabilme düzeyini ifade eder.

3: Karmaşık olmayan, sık görülen tipik olgularda girişimi uygulayabilme düzeyini ifade eder.

4: Karmaşık olsun veya olmasın her tür olguda girişimi uygulayabilme düzeyini ifade eder.

	GİRİŞİMSEL YETKİNLİK	Düzey	Kıdem	Yöntem
İŞ SAĞLIĞINDA KLİNİKTE UYGULAMALAR	İŞ ANAMNEZİ ALMA	4	1	YE, UE, BE
	MESLEK HASTALIKLARINA UYGUN FİZİK MUAYENE YAPMAK VE BULGULARI DEĞERLENDİREBİLME	4	1	YE, UE, BE
	UYGUN TANI TESTLERİNE KARAR VERME	4	2	YE, UE, BE
TANISAL TESTLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ	GÖRME TESTLERİ, SOLUNUM FONKSİYON TESTLERİ, 6 DAKİKA YÜRÜME TESTİ, ODYOMETRİK TESTLER, PSİKOMETRİK TESTLER, BİYOLOJİK ÖRNEKTE TOKSİKOLOJİK ANALİZLER, ALERJİK VE İMMÜNOLOJİK TESTLER, DENGE TESTİ, KAS GÜCÜ TESTİ, İLO STANDARTINDA RADYOLOJİK DEĞERLENDİRME	4	2	YE, UE, BE
	TEKRARLI HAREKET, UYGUNSUZ POSTÜR VE AŞIRI GÜÇ HARCANMASI TEMEL ERGONOMİK ÜÇLEMESİNİN KULLANILDIĞI EN AZ BİR ERGONOMİK RISK DEĞERLENDİRME	3	2	YE, UE, BE
İŞ HİJYENİ UYGULAMALARINA AİT RAPORLARIN YORUMLANMASI	SOLUNABİLİR TOZ (ORTAM TOZ VE KİMYASAL MADDE DÜZEY	4	2	YE, UE, BE

	GİRİŞİMSEL YETKİNLİK	Düzey	Kıdem	Yöntem
	ÖLÇÜMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE YORUMLANMASI)			
	TİTREŞİM	4	2	YE, UE, BE
	GÜRÜLTÜ (GÜRÜLTÜ ÖLÇÜMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ)	4	2	YE, UE, BE
	TERMAL KONFOR	4	2	YE, UE, BE
	AYDINLATMA	4	2	YE, UE, BE
	RADYASYON (İYONİZE, NONİYONİZE) (ÇEŞİTLİ RADYASYON, HAVA BASINCI, BİYOLOJİK ETKEN KONSANTRASYONU, TERMAL KONFOR ÖLÇÜMLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ VE YORUMLANMASI)	4	2	YE, UE, BE
	KİMYASALLAR	4	2	YE, UE, BE
	BİYOLOJİK AJANLAR	4	2	YE, UE, BE
	PSİKOSOSYAL ETKENLER (PSİKOSOSYAL TEHLİKELERİN TANINMASINA YÖNELİK EN AZ BİR YÖNTEMİ UYGULAMASI VE YORUMLAMASI)	4	2	YE, UE, BE
İLETİŞİM BECERİLERİ	EKİP OLUŞTURMA, EKİP UYUMU VE LİDERLİK BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ	3	2	YE, UE, BE
İŞ SAĞLIĞI KLİNİK DEĞERLENDİRME	İŞE UYUM İÇİN FONKSİYONEL KAPASİTE DEĞERLENDİRME	4	2	YE, UE, BE
	İŞ SAĞLIĞINI GELİŞTİRME	4	2	YE, UE, BE
	KRONİK SAĞLIK SORUNLARININ ÇALIŞMA ORTAMINDA YÖNETİMİ	3	2	YE, UE, BE

	GİRİŞİMSEL YETKİNLİK	Düzy	Kıdem	Yöntem
	MALULİYET VE İŞ GÖREMEZLİK DÜZEYİ BELİRLEME	4	2	YE, UE, BE
	BİLGİ YÖNETİMİ	4	1	YE, UE, BE
	ÇALIŞANIN SAĞLIK GÖZETİMİ	4	2	YE, UE, BE
	ÇALIŞANIN SAĞLIK YÖNETİMİ	3	2	YE, UE, BE
	FİZİKSEL ETMENLERİN SAĞLIK RİSKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	4	2	YE, UE, BE
	KİMYASAL ETMENLERİN SAĞLIK RİSKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	4	2	YE, UE, BE
	BİYOLOJİK ETMENLERİN SAĞLIK RİSKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	4	2	YE, UE, BE
	ERGONOMİK ETMENLERİN SAĞLIK RİSKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	4	2	YE, UE, BE
	PSİKOSOSYAL ETMENLERİN SAĞLIK RİSKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	4	2	YE, UE, BE
	HASTALIK VE/VEYA ENGELLİLİK SONRASI İŞE DÖNÜŞÜN PLANLANMASI	4	2	YE, UE, BE
	ERGONOMİK DEĞERLENDİRME ARAÇLARINI KULLANMAK	4	2	YE, UE, BE
DiĞER	İŞE UYGUNLUK DEĞERLENDİRMESİ	3	2	YE, UE, BE
	ENDÜSTRİYEL HİJYEN PRENSİPLERİ	3	1	YE, UE, BE
	YATKIN VE DUYARLI ALT-TOPLULUKLARIN BELİRLENMESİ	3	2	YE, UE, BE
	ÜLKEMİZDE VE DÜNYADA MESLEK HASTALIĞI SÜRVEYANS SİSTEMLERİ, KAYIT VE BİLDİRİM SİSTEMLERİNİ KULLANMA	4	2	YE, UE, BE
	ÇALIŞANIN İŞ DIŞINDAKİ ÇEVRESİNE TAŞIYABİLECEĞİ MARUZİYETLER VE BU	3	2	YE, UE, BE

	GİRİŞİMSEL YETKİNLİK	Düzey	Kıdem	Yöntem
	ÇEVRELERE YÖNELİK ÖNLEYİCİ HEKİMLİK (TAKE HOME EXPOSURE)			
	ÇALIŞAN EĞİTİMİ	3	2	YE, UE, BE
	ANALİTİK TOKSİKOLOJİ	1	1	YE, UE, BE
	İŞ SAĞLIĞI HUKUKUNU UYGULAMA	3	2	YE, UE, BE
	İŞYERİ RİSK DEĞERLENDİRMESİ	2	2	YE, UE, BE

*Uzmanlık eğitiminin toplam **3 ayını** program yöneticisinin uygun gördüğü şekilde, eğitici gözleminde aşağıda yer alan süre dağılımlarına ve birimlere göre belirtilen yerlerde geçirmesi zorunludur.

- Meslek Hastalıkları Hastanesi veya Mesleki ve Çevresel Hastalıklar Hastanesi **(1 ay)** (Bu süre Program eğitim sorumlusunun gerekli görmesi durumunda üç aya kadar uzatılabilir.),
- SGK Sağlık Kurulu ve İSGÜM Laboratuvarı **(2 hafta)**,
- Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü Çalışan Sağlığı Daire **Başkanlığı (2 hafta)**,
- İşyeri Hekimliği Yapılan Yerler **(1 ay)** (Bu süre Program eğitim sorumlusunun gerekli görmesi durumunda iki aya kadar uzatılabilir)

4. ÖĞRENME VE ÖĞRETME YÖNTEMLERİ

TUKMOS tarafından hazırlanmış çekirdek eğitim müfredatı v.1.1’de önerilen öğrenme ve öğretme yöntemleri dışında iş yerlerinde uygulamalı eğitim, meslek hastalıkları hastanelerinde eğitim amaçlı çalışma, toksikoloji gibi konuyla ilgili teknik ve laboratuvar birimlerde eğitim ziyareti, iş sağlığı ve güvenliği paydaş kurumlarını eğitim amaçlı ziyaretler yapılacaktır.

TUKMOS tarafından önerilen öğrenme ve öğretme yöntemleri üçe ayrılmaktadır: “Yapılandırılmış Eğitim Etkinlikleri” (YE), “Uygulamalı Eğitim Etkinlikleri” (UE) ve “Bağımsız ve Keşfederek Öğrenme Etkinlikleri” (BE).

4.1. Yapılandırılmış Eğitim Etkinlikleri (YE)

4.1.1. Sunum

Bir konu hakkında görsel işitsel araç kullanılarak yapılan anlatımlardır. Genel olarak nadir veya çok nadir görülen konular/durumlar hakkında veya sık görülen konu/durumların yeni gelişmeleri hakkında kullanılan bir yöntemdir. Bu yöntemde eğitici öğrencide eksik olduğunu bildiği bir konuda ve öğrencinin pasif olduğu bir durumda anlatımda bulunur. Sunum etkileşimli olabilir veya hiç etkileşim olmayabilir.

4.1.2. Seminer

Sık görülmeyen bir konu hakkında deneyimli birinin konuyu kendi deneyimlerini de yansıtarak anlatması ve anlatılan konunun karşılıklı soru ve cevaplar ile geçmesidir. Sunumdan farklı konuyu dinleyenlerin de kendi deneyimleri doğrultusunda anlatıcı ile karşılıklı etkileşim içinde olmasıdır. Seminer karşılıklı diyalogların yoğun olduğu, deneyimlerin yargılanmadan paylaşıldığı ve farklı düzeylerde kişilerin aynı konu hakkında farklı düzeydeki sorular ile eksik yanlarını tamamlayabildikleri bir eğitim etkinliğidir.

4.1.3. Olguların tartışması

Bir veya birkaç sık görülen olgunun konu edildiği bir küçük grup eğitim aktivitesidir. Bu eğitim aktivitesinin hedefi, farklı düzeydeki kişilerin bir olgunun çözümlenmesi sürecini tartışmalarını sağlayarak, tüm katılımcıların kendi eksik veya hatalı yanlarını fark etmelerini sağlamak ve eksiklerini tamamlamaktır. Bu olgularda bulunan hastalık veya durumlar ile ilgili bilgi eksikliklerinin küçük gruplarda tartışılması ile tamamlanması veya yanlış bilgilerin düzeltilmesi sağlanır. Ayrıca aynı durum ile ilgili çok sayıda olgunun çözümlenmesi yoluyla aynı bilginin farklı durumlarda nasıl kullanılacağı konusunda deneyim kazandırır. Olgunun/ların basamaklı olarak sunulması ve her basamak için fikir üretilmesi ile sürdürülür. Eğitici her basamakta doğru bilgiyi verir ve doğru kararı açıklar.

4.1.4. Makale tartışması

Makalenin kanıt düzeyinin anlaşılması, bir uygulamanın kanıta dayandırılması ve bir konuda yeni bilgilere ulaşılması amacıyla gerçekleştirilen bir küçük grup etkinliğidir. Makalenin tüm bölümleri sırası ile okunur ve metodolojik açıdan doğruluğu ve klinik uygulamaya yansımaları ile ilgili fikir üretilmesi ve gerektiğinde eleştirilmesi ile sürdürülür. Eğitici her basamakta doğru bilgiyi verir ve doğru kararı açıklar. Uzman adayına, benzer çalışmalar planlayabilmesi için problemleri bilimsel yöntemlerle analiz etme, sorgulama, sonuçları tartışma ve bir yayın haline dönüştürme becerisi kazandırılır.

4.1.5. Dosya tartışması

Sık görülmeyen olgular ya da sık görülen olguların daha nadir görülen farklı şekilleri hakkında bilgi edinilmesi, hatırlanması ve kullanılmasını amaçlayan bir eğitim yöntemidir. Eğitici, dosya üzerinden yazı, rapor, görüntü ve diğer dosya eklerini kullanarak, öğrencinin olgu hakkında her basamakta karar almasını sağlar ve aldığı kararlar hakkında geribildirim verir. Geribildirimler öğrencinin doğru kararlarını devam ettirmesi ve gelişmesi gereken kararlarının açık ve anlaşılır bir biçimde ifade edilerek geliştirmesi amacıyla yapılır.

4.1.6. Konsey

Olgunun/ların farklı disiplinler ile birlikte değerlendirilmesi sürecidir. Olgunun sık görülür olduğundan çok karmaşık olması öğrencinin

karmaşık durumlarda farklı disiplinlerin farklı bakış açılarını algılamasını sağlar.

4.1.7. Kurs

Bir konu hakkında belli bir amaca ulaşmak için düzenlenmiş birden fazla oturumda gerçekleştirilen bir eğitim etkinliğidir. Amaç genellikle bir veya birkaç klinik veya girişimsel yetkinliğin edinilmesidir. Kurs süresince sunumlar, küçük grup çalışmaları, uygulama eğitimleri birbiri ile uyum içinde gerçekleştirilir.

4.2. Uygulamalı Eğitim Etkinlikleri (UE)

4.2.1. Yatan hasta bakımı

4.2.1.1. Vizit

Farklı öğrenciler için farklı öğrenme ortamı oluşturan etkili bir eğitim yöntemidir. Hasta takibini yapan ve yapmayan öğrenciler vizitten farklı şekilde faydalanırlar. Hastayı takip eden öğrenci hasta takibi yaparak ve yaptıkları için geribildirim alarak öğrenir, diğer öğrenciler bu deneyimi izleyerek öğrenirler. Vizit klinikte görülen olguların hasta yanından çıktıktan sonra da tartışılması ve olgunun gerçek ortamda gözlemlenmesiyle öğrenmeyi sağlar.

4.2.1.2. Nöbet

Öğrencinin sorumluluğu yüksek bir ortamda derin ve kalıcı öğrenmesine etki eder. Olguyu yüksek sorumluluk durumunda değerlendirmek öğrencinin var olan bilgisini ve becerisini kullanmasını ve eksik olanı öğrenmeye motive olmasını sağlar. Nöbet, gereken yetkinliklere sahip olunan olgularda özgüveni artırırken, gereken yetkinliğin henüz edinilmemiş olduğu olgularda bilgi ve beceri kazanma motivasyonunu artırır. Nöbetlerde sık kullanılması gereken yetkinliklerin 1'inci kıdem yetkinlikleri arasında sınıflandırılmış olmaları bu açıdan önemlidir.

4.2.1.3. Girişim

Tanı ve tedaviye yönelik tüm girişimler, eğitici tarafından gösterildikten sonra belli bir kılavuz eşliğinde basamak basamak gözlem altında uygulama yoluyla öğretilir. Her uygulama basamağı için öğrenciye geribildirim verilir. Öğrencinin doğru yaptıklarını doğru yapmaya devam etmesi, eksik ve gelişmesi gereken taraflarını düzeltebilmesi için öğrenciye zamanında, net ve yapıcı müdahalelerle teşvik edici ve destekleyici ya da uyarıcı ve yol gösterici geribildirimler verilmelidir. Her girişim için öğrenciye önceden belirlenmiş yetkinlik düzeyine ulaşacak sayıda tekrar yaptırılması sağlanır.

4.2.1.4. Ameliyat (Uzmanlık alanında uygulanmamaktadır.)

İçinde çok sayıda karar ve girişim barındıran müdahale süreçleridir. Her karar ve girişimin ayrı ayrı gereken

yetkinlik düzeylerine ulaşması amacıyla en az riskli/karmaşık olandan en riskli/karmaşık olana doğru olacak şekilde ameliyat sürecinin tüm basamakları yüksek gözlem altında öğretilir. Öğrencinin tüm basamaklarda gereken yetkinlik düzeyine ulaşması için yeterli sayıda tekrar yaptırılması sağlanır.

4.2.2. Ayaktan hasta bakımı

Öğrenci gözlem altında olgu değerlendirmesi yapar ve tanı, tedavi seçeneklerine karar verir. Öğrencinin yüksek/orta sıklıkta görülen acil veya acil olmayan olguların farklı başvuru şekillerini ve farklı tedavi seçeneklerini öğrendiği etkili bir yöntemdir. Ayaktan hasta bakımında sık kullanılması gereken yetkinliklerin 1'inci kıdem yetkinlikleri arasında sınıflandırılmış olmaları bu açıdan önemlidir.

4.3. Bağımsız ve Keşfederek Öğrenme Etkinlikleri (BE)

4.3.1. Yatan hasta takibi

Yatarak takip edilen bir olgu hakkında yeterliğe erişmemiş bir öğrencinin gözetim ve denetim altında, yeterliğe ulaşmış bir öğrencinin gözlem altında yaptığı çalışmalar sırasında eksikliğini fark ettiği konularda öğrenme gereksinimini belirleyerek bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir. Bu eğitim kaynaklarının doğru ve güvenilir olmasından eğitici sorumludur.

4.3.2. Ayaktan hasta/materyal takibi

Ayaktan başvuran acil veya acil olmayan bir olgu hakkında gereken yetkinlik düzeyine erişmemiş bir öğrencinin gözetim ve denetim gözlem altında, eğitici eşliğinde ve gereken yetkinlik düzeyine ulaşmış bir öğrencinin yüksek gözlem altında yaptığı çalışmalar sırasında eksikliğini fark ettiği konularda öğrenme gereksinimini belirleyerek bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir. Bu eğitim kaynaklarının doğru ve güvenilir olmasından eğitici sorumludur.

4.3.3. Akran öğrenmesi

Öğrencinin bir olgunun çözümlenmesi veya bir girişimin uygulanması sırasında bir akranı ile tartışarak veya onu gözlemleyerek öğrenmesi sürecidir.

4.3.4. Literatür okuma

Öğrencinin öğrenme gereksinimi olan konularda literatür okuması ve klinik uygulama ile ilişkilendirmesi sürecidir.

4.3.5. Araştırma

Öğrencinin bir konuda tek başına veya bir ekip ile araştırma tasarlaması ve bu sırada öğrenme gereksinimini belirleyerek bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir.

4.3.6. Öğretme

Öğrencinin bir başkasına bir girişim veya bir klinik konuyu öğretirken bu konuda farklı bakış açılarını, daha önce düşünmediği soruları veya varlığını fark etmediği durumları fark ederek öğrenme gereksinimi belirlemesi ve bunu herhangi bir eğitim kaynağından tamamlaması sürecidir.

5. EĞİTİM STANDARTLARI

5.1. Eğitici Standartları

EN AZ BİR İŞ VE MESLEK HASTALIKLARI YAN DAL UZMANI OLAN EĞİTİCİ BULUNMALIDIR
- Eğitime kabul edilecek uzmanlık öğrencisi sayısı ise her eğitici başına üç uzmanlık öğrencisini geçmemelidir.

5.2. Mekan ve Donanım Standartları

3 YATAK
EĞİTİCİ BAŞINA BİR POLİKLİNİK ODASI
KURUMDA TANISAL TESTLERİN YAPILABİLECEĞİ VEYA YÖNLENDİRİLEBİLECEĞİ LABORATUVARLAR

5.3. Portföy Standartları

MESLEKİ GÖĞÜS HASTALIKLARI MİNİMUM 30 OLGU (EN AZ 10 PNÖMOKONYOZ, 10 MESLEKİ ASTİM)
TOX-DAHİLİYE MİNİMUM 30 OLGU
DERMATOLOJİ MİNİMUM 30 OLGU
KAS İSKELET SİSTEMİ MİNİMUM 30 OLGU
DUYMA KAYBI MİNİMUM 30 OLGU
PSİKOSOSYAL SORUN MİNİMUM 5 OLGU
TOZ VEYA KİMYASAL NUMUNE TOPLAMI MİNİMUM 10 ADET (RAPOR YAZMA ZORUNLULUĞU)
İŞ HİJYENİ DEĞERLENDİRME SÜREÇLERİNE KATILIR VE GÖZLER - TOZ VEYA KİMYASAL 5 ADET; - GÜRÜLTÜ 5 ADET; - TİTREŞİM 7 ADET; - AYDINLATMA 5 ADET; - TERMAL 5 ADET;

PSİKOSOSYAL RİSK DEĞERLENDİRME (5 ADET) BU KONUNUN HUKUKSAL ALT YAPISININ OLUŞTURULMASI YA DA YAPILANDIRILMIŞ BİR EĞİTİM İÇERİĞİNE KAVUŞTURULMASI GEREKİR. (VIDEO GÖSTERİSİ VB)

6. ROTASYON HEDEFLERİ

ROTASYON SÜRESİ/AY	ROTASYON DALI
1 AY	DERİ VE ZÜHREVİ HASTALIKLARI
1 AY	ENFEKSİYON HASTALIKLARI VE KLİNİK MİKROBİYOLOJİ
1 AY	FİZİKSEL TIP VE REHABİLİTASYON
3 AY	GÖĞÜS HASTALIKLARI
1 AY	GÖZ HASTALIKLARI
3 AY	HALK SAĞLIĞI
3 AY	İÇ HASTALIKLARI
1 AY	KULAK BURUN BOĞAZ HASTALIKLARI
1 AY	NÖROLOJİ
1 AY	RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI
1 AY	TIBBİ FARMAKOLOJİ

DERİ VE ZÜHREVİ HASTALIKLARI	
GİRİŞİMSEL YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Prick ve yama testi değerlendirme	2
Dermatoza temel klinik yaklaşım	2

ENFEKSİYON HASTALIKLARI VE KLİNİK MİKROBİYOLOJİ	
KLİNİK YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Mesleksi Enfeksiyon Hastalıkları	T
GİRİŞİMSEL YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Bağışıklama	2

FİZİKSEL TIP VE REHABİLİTASYON	
GİRİŞİMSEL YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Postür ve egzersiz eğitimleri	1
Kas iskelet sistemi muayenesi	4
Hareket ve fonksiyon ilişkisi yorumlama	2

GÖĞÜS HASTALIKLARI ROTASYONU	
GİRİŞİMSEL YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Havayolu hastalıkları ayırıcı tanısı	2
Parankimal hastalıkların ayırıcı tanısı	2
Solunum yetmezliği ayırıcı tanısı	2

GÖZ HASTALIKLARI ROTASYONU	
GİRİŞİMSEL YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Kırmızı göz ayırıcı tanısı	2
Görsel keskinlik görme ergonomisi	2
Görme alanı testi	2
Renk körlüğü değerlendirme	2
Oküler motilite ve pupiller değerlendirme	2
Görme ergonomisi	2

HALK SAĞLIĞI ROTASYONU	
GİRİŞİMSEL YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Çevresel etmenlere yaklaşım	2
Sağlığın sosyal bileşenlerine yaklaşım	2
Sağlık sistemleri, sağlık politikaları yönetimi	2

İÇ HASTALIKLARI ROTASYONU	
KLİNİK YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Semptomlar ve mesleksi maruz kalım ilişkisi	B

KULAK BURUN BOĞAZ HASTALIKLARI ROTASYONU	
KLİNİK YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
İşitme bozuklukları ve mesleksi ortamla ilişkisi	B
Denge bozuklukları ve mesleksi ortamla ilişkisi	B
Nazofarengeal sorunlar ve meslek ilişkisi	B

NÖROLOJİ ROTASYONU	
KLİNİK YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi

Nörolojik bulgular ve meslek ilişkisi	B
GİRİŞİMSEL YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Nöropsikiyatrik test yorumlaması	2
EMG rapor yorumlanması	1
Polisomnografi rapor yorumlanması	1

RUH SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI ROTASYONU	
KLİNİK YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Psikiyatrik olguların çalışabilme kriterleri	B
GİRİŞİMSEL YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Psikiyatrik yan etkilere sahip ilaçlarla ilgili farkındalık sahibi	2
Ruhsal bozuklukların belirtileri ile ilgili farkındalık sahibi olmak	2

TIBBİ FARMAKOLOJİ ROTASYONU	
KLİNİK YETKİNLİK HEDEFLERİ	
Yetkinlik Adı	Yetkinlik Düzeyi
Toksikolojide kullanılan temel yöntemler	B
Toksikolojide kullanılan yöntemlerin endikasyonları	B
Toksikolojik bilgiye erişim	B

7. ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Eğitcinin uygun gördüğü ölçme değerlendirme yöntemleri uygulanmaktadır.

8. KAYNAKÇA

TUKMOS, TIPTA UZMANLIK KURULU MÜFREDAT OLUŞTURMA VE STANDART BELİRLEME SİSTEMİ, Çekirdek Müfredat Hazırlama Kılavuzu, v.1.1, 2013
http://www.fom.ac.uk/wp-content/uploads/t_curriculum10.pdf (22 Mart 2013)
http://www.acoem.org/uploadedfiles/publications/oem_competencies/acoem%20oem%20competencies.pdf (22 Mart 2013)
http://www.aafp.org/online/etc/medialib/aafp_org/documents/about/rap/curriculum/occupationalmed.Par.0001.File.tmp/Reprint266.pdf (22 Mart 2013)

9. ÖNERİLER

Önerilen Standartlar:

- İşyeri ziyareti (işyeri ziyaretlerinde değişik işkollarından işyerlerine gidilmesine dikkat edilmesi) yapması, ziyaret sonucunda işyeri durum saptama formu doldurması,
- En az iki kez erişkin eğitimi tekniklerine uygun işçi eğitimi yapması ve raporlandırılması